

ISPARTA TOPLANTILARI 7

KENTLİLİK BİLİNCİ
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ISPARTA BELEDİYESİ
ISPARTA TOPLANTILARI YAYINLARI - 7

ISPARTA TOPLANTILARI 7

Organizasyon
Plato Danışmanlık Eğitim AŞ.

Yayına Hazırlık
Okutan Yayıncılık

Editör
Hulusi Şentürk

Mizanpaj-Kapak Tasarım
Yusuf Limon

Bu kitap, Isparta'da gerçekleştirilen "Kentlilik Bilinci" konulu toplantının konuşma kayıtlarının deşifresinden oluşmaktadır.

KENTLİLİK BİLİNCİ
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Hasan Balaman

Isparta Belediye Başkanı

İsmail Gökdayı

Yrd. Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İbrahim Özay

Belediye Meclisi İmar Komisyonu Başkanı - Mimar

Turan Yavuz

Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi

Ahmet Tahir Bakal

İSİAD Başkanı

Hulusi Şentürk

Plato Danışmanlık A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Sunuş

Belediyeler, belde halkının yerel nitelikli ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kamu kuruluşlarıdır. Yerel ihtiyaçlar ise çok çeşitli, ihtiyaçları çözmek için belediyelerin ellerindeki imkânlar ise kısıtlıdır. Başarılı olmak ancak kıt imkânlardan en yüksek verimi almakla mümkündür. Etkin ve kaliteli yönetim de bunu gerektirmektedir. Günümüzde etkin ve kaliteli yönetim için adına “yönetişim” denilen ve ilgili tarafların birlikte karar almalarını gerektiren yönetim anlayışının uygulanması gerekmektedir.

Isparta Belediye Başkanı olarak göreve geldiğim 2004 yılın-

dan beri bana emanet edilen bu kenti çağdaş yaşam standartlarına kavuşturarak kentlilerin yaşam kalitelerini geliştirebilmek için çalışma arkadaşlarımızla birlikte yoğun bir çaba içerisinde olduk. Dört yıl içerisinde Isparta çok önemli gelişmeler sağladı. Dileğimiz ve gayretimiz bu gelişmenin artarak sürmesidir. Ancak yukarıda da bahsettiğimiz gibi kısıtlı imkânlarla karşılık yapılması gereken çok hizmet bulunmaktadır. Bu hizmetleri gerçekleştirebilmek için belediyemiz, sivil toplum örgütleri, meslek odaları ile merkezi idarenin ilimizdeki temsilci kuruluşları ile birlikte sorunlarımızı konuşmak, birlikte çözüm yolları geliştirmek ve yine birlikte bulunan çözümleri uygulamaya geçirmek zorundayız.

Isparta Toplantıları adı ile başlattığımız ve 12 konuda gerçekleştirecek çalışmalarla ilgili tarafların bir araya gelmesi ve birlikte çözüm üretmesi amaçlanmaktadır. Günümüzde en önemli sermaye bilgidir ve bilgi paylaşıldıkça artmaktadır. Başarılı bir kent yönetimi ancak kentte ilgili tarafların bilgi, deneyim ve becerilerinin kente hizmet yönünde entegre edilmesi ile mümkündür. Günümüzde adına “iyi yönetim” denilen ve ilgili tarafların sorunları irdelemesi, birlikte çözüm araması anlayışı da bunu gerektirmektedir.

Dileğimiz ve görevimiz Isparta’da kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi yolu ile Ispartalılara en güzel hizmetleri sunmak ve daha güzel yarınları da hep birlikte inşa etmektir. Çalışmalarda emeği geçen herkese teşekkür ediyor, bu ve benzeri çalışmaların artırılarak sürdürülmesinin gereğine inanıyoruz.

Hasan Balaman

Isparta Belediye Başkanı

KENTLİLİK BİLİNCİ
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

I.OTURUM

Hulusi Şentürk

Değerli konuklar; Isparta toplantılarının bugün yedincisini gerçekleştiriyoruz. Isparta Toplantıları başlığı altında gerçekleştirilmek üzere 12 ayrı konu belirlendi. “Küresel yarışta Isparta”, “Isparta da beşeri sermaye”, “Isparta da gençlik”, “Isparta da sosyal doku” gibi değişik konularda ilgili taraflarla konu tartışılıyor, görüşülüyor. Burada amacımız gerek belediyeye, gerekse diğer karar vericilere yardımcı olmak üzere ilgili taraftarların önerilerini düşüncelerini, değerlendirmelerini samimi bir ortamda alabilmek. Buradaki konuşmaların hepsi kayıta

alınıyor ve deşifre ediliyor. Deşifre edildikten sonra kitap olarak basılıyor.

Toplantımız iki tur halinde olacak. Birinci turda 10’ar dakika herkes konu ile ilgili görüşlerini aktaracak, ikinci turda da beşer dakika olarak ilave etmek istediği ya da birinci turdaki gelişmelere göre açıklamak istediğiniz konular var ise onlar gündeme getirilecek.

Bu toplantımızda konumuz “kentlilik bilincinin geliştirilmesi”. Kentlilik bilinci ile ilgili değerli hocamız İsmail Bey aramızdalar, kamu yöneticisi olarak, kamu yönetimi alanında bir akademisyen olarak aramızdalar. Kendileri bu konuda daha geniş bilgi verebilir ama ben kısaca şunu söylemek istiyorum. Bugün kentlerimizin en önemli sorunu kentlilerin kentlerini sahiplenmemeleridir. Bir köy yerinde çeşme kolay kolay kırılmaz. Çünkü o çeşme köylü tarafından “benim çeşmem” olarak algılanır ve köyde yaşayan o köyü kendi malı olarak görür. Ama kentlere indiğimizde ne yazık ki aynı sahiplenmeyi göremiyoruz. Kentte yaşayanlar kendilerini kentin sahibi, o kentin de kendine ait bir mekan olduğu, kentin geleceğinin kendi gelecekleri ile doğrudan bağlantı içinde olduğunu ne yazık ki çok fazla düşünmüyor. O yüzden de kentlerimiz ciddi anlamda bir sahipsizlik yaşıyor.

Kentte yaşamak bir kent kültürünü edinmeyi gerektiriyor. Köydeki gibi istediğiniz saatte kalkıp da pencereyi

açıp halı silkeleyemezsiniz. Kentte yaşamının getirmiş olduğu bazı kültürel özellikler var, bu anlamda da kentlerimizde -tabii Isparta o konuda çok fazla sorunlu değil, göç almadığı için- çok fazla göç alan kentimizde bu anlamda çok ciddi problemler yaşıyoruz. Dolayısıyla biz bu toplantıda “Isparta özelinde kentlilik bilinci ile ilgili sorunlarımız nelerdir, bu sorunların aşılabilmesi için neler yapılması gerekiyor?” soruları çerçevesinde sizlerle değerlendirme yapacağız.

Sahiplenmenin ilk şartlarından biri iştirak edebilmektir. Burada insanları kente sahip çıkmıyor diye eleştirirken aslında bir gerçeğe de temas etmemiz gerekiyor. Bizim idareciler olarak kentlilerin kentlerine sahip çıkmalarına ne kadar sıcak baktığımız da önemlidir. Çünkü bir insan bir şeye dâhil olursa onu sahiplenir, sahiplik duygusu olur. Ama ona dâhil olamıyorsa, yani kararına katılamıyorsa, uygulamanın içinde yer almıyorsa, o zaman bir ilgisizlik de doğuyor. O yüzden de eskilerin güzel bir sözü var; “ilgi, bilgiyi doğurur” diyorlar. İnsanlar ilgisiz olunca o konuda bilgisiz de oluyorlar, ister istemez. Kentlilik açısından baktığımızda da insanları ilgili kılmadığımızdan o insanların da sahiplenmediğini görüyoruz. Böyle bir sorunumuz var.

Hasan Balaman

Kentler üzerinde yaşadığımız, ticaret yaptığımız, ika-
met ettiğimiz, huzuru ve refahı aradığımız mekânları-

mızdır. Kentler içinde yaşayan insanların yerele dair ihtiyaçlarını karşılamaları için yine insanlar tarafından oluşturulmuştur. İnsan eli ile oluşturulmuş ama insanlar için oluşturulmuştur. Dolayısıyla hem oluşum süreci açısından ve hem de oluşum amacı açısından kentler kentlilere aittir.

Kentler kentliler için ve kentlilere ait iken kentliler kentten yararlanmakta ama sahiplenmemektedirler. Bu açıdan bakıldığında aslında kentin nimetlerinden yararlanan, külfetlerine katlanan ama kenti kendisine ait görmeyen bir toplumsal algılama önümüze çıkmaktadır. Sahipsizlik ilgisizlik doğurur. İlgisiz kalan kaçınılmaz olarak bakımsız kalacaktır. Burada kent yönetimlerinin kenti sahiplenmelerinden kaynaklanan bir ilgi elbette söz konusudur. Eğer bu gün Isparta'mız bakımsız bir şehir değil ise bu başta belediyemiz olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ürettiği hizmetler sayesinde. Ama ne yazık ki ilgili kurumların ilgileri, kentte yaşayanların ilgisizliği sebebi ile çok pahalıya mal olmaktadır. Her gün süpürülen, yıkanan, çöpleri toplanan Isparta elbette çok temiz. Ama neden bu kadar kirlenmektedir? Yollara çöpleri atanlar Ispartalılar değil midir? Parklardaki oyun gruplarını kimler tahrip etmektedir? Bir insan kendi evine çöp atar mı? Kendi bahçesindeki oyun grubunu tahrip eder mi? Elbette "Hayır". Öyle ise burada bir sahiplenmeme olgusu ile karşı karşıyayız.

Kentlilik bilinci sahiplenmedir. Yani kentlinin kendisini o kentin sahibi olarak görmesi ve bu sahipliğin gerektirdiği sorumlulukları kuşanması demektir. Kentlerimizin yaşam kalitesinin geliştirilmesi açısından kentlilik bilincinin gelişmesi büyük önem taşımaktadır.

Kentte yaşayanlar kentlerini sahiplenmedikleri süreci kentlerin sorunlarına çözüm üretilemez. Üretilen çözümler de pahalı olmaya mahkûmdur. Peki, ama insanlar neden kentlerini sahiplenmiyorlar? Bu olgu bir gece de oluşmamıştır. Bunun temelinde insanları kente yabancılaştıran politikalar yatmaktadır. Kentteki insanları sadece seçimden seçime hatırlayan ve onları sadece kendilerine oy vermeleri gereken insanlar olarak gören yaklaşımın neticesidir bu durum. Geçmişte uygulanan yanlış politikalar kentliyi değil kenti esas almıştır. Oysa Edebalı ne diyor? “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” diyor. Bunun kente uyarlaması nasıl olmalıdır? “Kentliyi yaşat ki kent yaşasın” biçiminde olmalıdır. Yani hizmette özne kent değil insan olmalıdır.

Isparta Belediyesi olarak biz insana hizmeti esas aldık. İnsana hizmet elbette sağlıklı kenti gerektirmektedir. Bu sebeple sağlıklı kent oluşumu için çaba gösterdik. Ama bu çabalarımız aynı zamanda sosyal, kültürel ve ekonomik alanda da kentlilerimize hizmet anlayışı ile beraber oldu. İhtiyaç sahibinin yanında olduk. Kültürel değerlerimizi güçlendirmeye çalıştık. İnsanımıza iş imkânı sağ-

lamanın gayreti içinde olduk. Bu sayede Isparta'da yaşayanlar ihtiyaçlarını bu kentten karşılasınlar istedik. Kentin kendisine refah sunduğu durumlarda insanlar kentine sahiplenir. Bunları yaparken de Ispartalılar ile birlikte olduk. Onlarla birlikte karar aldık, birlikte uyguladık.

Kentlilik bilincini insanımıza aşılama istiyor isek öncelikle ona saygı duymayı, ona hizmet etmeyi, onu önemsemeyi bilmemiz gerekmektedir. Marifet iltifata tabidir. Siz kentte yaşayanlara iltifat edeceksiniz ki onlar da marifetlerini gösterebilirler. İşte bizim politikalarımızın temelinde de bu yatmaktadır.

Isparta son dört yılda ciddi gelişme sağladı. İnsanlar dünya göre bugün daha fazla bu kentte yaşamaktan memnundur. Bu kentte aradıklarını bulmaya başladılar. Dolayısıyla bu da kentte yaşayanların kenti sahiplenmelerini doğuracaktır.

Kentlilik bilinci kentte yaşama kültürüne sahip olmayı gerektirir. Yani sadece kenti sahiplenme ile ilgili değildir. Kentte yaşayanların kente özgü kurallara uyması gerekir. Apartmanda yaşıyorsan çok yüksek sesle müzik dinleyemezsin. Balkondan istediğin zaman çöp dökemezsin. Parkta oturup çekirdek yerken kabuklarını yere atamazsın. Kentlilik bilinci kente özgün görgü ve nezaket kuralları çerçevesinde bir arada yaşama kültürüdür. Bu da ancak eğitim ile mümkündür. Siz kısa süre

içerisinde insanların yaşam alışkanlığını, kültürünü de-
ğiştiremezsiniz. Eğitim ise küçük yaşta başlar ise bir an-
lam ifade eder. Oysa bizim okullarımızda kentte yaşam
diye bir ders yoktur. Oysa kentte yaşam kültürü okullar-
da ders olarak okutulmalıdır. Aynı zamanda ortak kula-
nım alanlarının bakımı konusunda da küçük yaşta eği-
timler verilmelidir. Örneğin okullarda sınıfın temiz tu-
tulması için çocuklara yönlendirme yapılıyor. Bunun
geliştirilmesi gerekir. Okullarımızda çocukların kent te-
mizliğine da katkı sağlaması istenmelidir. Bu bilinci kü-
çük yaşlarda onlara kazandırmalıyız.

Bu anlattıklarımızdan hareketle kentlilik bilincini iki te-
mele dayandırmamız mümkündür. Bunlardan birincisi
sahiplenme, ikincisi ise kentli kültürüdür. Birincisi
kentte yaşayanların kentin kendilerine ait olduğu bilin-
cine sahip olmasını ve dolayısıyla da kenti korumaları-
nı gerektirmektedir. İkincisi ise kentte ortak yaşamın
gerektirdiği toplumsal kurallara uymayı, bu kuralları
benimsemeyi gerektirmektedir.

Kentlilik bilincinin gelişebilmesi için çok önemli bir
husus gözden kaçırılmamalıdır. O da kentte yaşayanla-
rın kentin imkânlarından eşit olarak yararlanabilme
imkânlarının var olabilmesidir. Örneğin eğer kentte ya-
şayanların sadece bazılarına açık olan, bazılarına ise ka-
palı olan ortak mekânlar var ise burada kentlilik bilinci
gelişemez. Spor yapma her kentlinin hakkıdır ama her

kentli bu hakkı kullanabilecek imkânlara sahip midir? Eğer spor yapılmasına tahsis edilmiş alanlar sadece belirli kişilere hizmet veriyor ise diğerlerinin kente yabancılaşması kaçınılmaz olur. Bu sebeptedir ki Isparta Belediyesi olarak biz kent imkânlarını herkesin kullanımına açma gayreti içerisinde olduk. Bu sebeptedir ki parklarımıza halkın spor yapabileceği mekanizmaları kurduk. Mali durumu iyi olanlar çocuklarını paralı oyun alanlarına getirebiliyordu. Biz de dar gelirliilerin çocukları da gönüllerince oynayabilsin diye çocuk oyun kulüpleri kurduk. Rekreasyon alanlarını hızla artırdık. Amacımız her Ispartalının kent imkânlarından yararlanabilmesini sağlamaktır. Kent imkânlarının herkesin kullanımına açık olması kente yabancılaşmayı önler ve bu da kenti sahiplenmeyi doğurur.

Hulusi Şentürk

Sayın Başkana açıklamalarından ve Isparta'ya yaptığı büyük hizmetlerden dolayı teşekkür ediyoruz. Şimdi sözü İsmail Beye bırakıyorum.

İsmail Gökdayı

Söze bizim doktora giriş sınavında sorulan sorudan başlamakta fayda var. Bize şunu sormuşlardı doktora sınavında; “kentlin havası insanı özgür kılar” ne demektir? Tabi buradaki özgürlük kavramına tanım olarak baktığımız zaman bir anarşiden söz etmiyoruz, ama insan kır-

saldan kente geldiği andan itibaren oradaki çalışma koşullarından tutun da yerleşim düzenine varana kadar, toplumsal ilişkilere varana kadar belirli bir düzen içerisinde bir sistematığın içerisine giriyor. Örneğin 8.30 – 17.30 mesaisi yapıyor, ondan sonra kendine ayırabileceği vakitler olabiliyor. Hafta sonu tatil oluyor ama kırsalda yaşayan için böyle bir şey söz konusu değil. Yılın 365 günü neredeyse ful çalışmak zorunda, sürekli hareket halinde olmak zorunda ama kente geldiği zaman insanların kendine ayırabilecekleri boş zamanlar oluşuyor. Dolayısıyla kente gelen insan kırsala göre biraz daha fazla vakit ayırabiliyor, kendini geliştirebilecek bir yapı içerisine girebiliyor.

Burada bir kentlilikten söz ederken önce kültür konusuna girmek gerekir. Kent kültürü, bir kentlilik kültürü kavramı var ve kentlilik bilinci bunun temelinde oluşur. Kentin kültür alanları mutlaka olacak ancak kendine özgü belirli temaları olabilir. Örneğin Konya dediğimiz zaman bugün aklımıza Selçuklu kenti, Selçuklu mimarisi geliyor, Selçuklu esintisi aklımıza gelir. Kütahya deyince bir Osmanlı, biraz daha beylikler dönemi akla gelir, İstanbul deyince Osmanlıya başkentlik yaptığı, dünyaya başkentlik yapmış bir kent kültürü akla gelir. Ankara denildiğinde yeni cumhuriyetin ortaya çıkardığı başkent kültürü akla gelir. Dolayısıyla her kentin bulunduğu coğrafyadan kaynaklanan, insanlardan kaynaklanan, çevresel koşullardan kaynaklanan kendine özgü bir

kültürü mutlaka vardır. Burada tabî ki kentin içerisinde yaşayan insanların çeşitli alanlarda uzmanlıkları söz konusudur. İnsanlar burada her işi yapmak zorunda değil, sadece bakkal bakkallığını yapar, ama köyde olduğu zaman bakkal aynı zamanda çiftçidir. Bakkal aynı zamanda traktörcüdür, gibi birçok işi beraberinde yapabilir ama burada her insanın yapmakla mükellef kaldığı işler belirlidir, herkesin üzerine düşen bir sorumluluk vardır. Dolayısıyla siz bir örnek vermişsiniz, köylerde olsa insanlar yaptıkları esere sahip çıkıyor ama kentlerde sorumluluk parçalara bölündüğü için zaten kimse sahip çıkamıyor. Örneğin toplumsal bir iş olduğu zaman, bir düğün olduğu zaman, bir cenaze olduğu zaman insanlar hemen orada bir araya gelirler, toplaşırılar kırsal kesimde işi bir paylaşım içerisinde yaparlar ama bu kentte olduğu zaman öyle olmaz. Kentte sadece insanlar seyretmekle yetinirler. Mümkün olduğunca görev almamaya çalışırlar. Dolayısıyla burada bu özgürleşme havası, kentte yaşadığı için özgürleşme havası bir bakıma belki de bu sorumluluktan kaçınmak için fırsat sağlamış gibi gözüküyor.

Kentin paydaşları var. Bunun içerisine çok farklı alanlar koyabilirsiniz. Yönetim paydaşlarını koyabilirsiniz. Yönetilenler paydaşlarını koyabilirler. Vatandaş paydaşını koyabilirsiniz. Kadınları, çocukları koyabilirsiniz. Dolayısıyla herkesin burada bir paydaş olarak sorumluluk alanları ve iştigal alanları olacak. Örneğin diyelim ki

yanımızda bir Tabakhane konusu var, yıllardır devam eden bir konu. Herkesi rahatsız ettiğini düşünüyorum. Herkes bu sorunu çözeceğiz diyor ve yıllardır da söz veriyorlar ama belirli bir noktaya kadar geldi, zannediyorum bu sene içerisinde bu sorun ortadan kalkacak ama sadece buranın da sorunu değil, Antalya'nın da sorunu- dur bu Tabakane sorunu. Neden? Çünkü buradan giden atık sular çay vasıtasıyla Karacaören Baraj Gölüne oradan da Antalya Ovasına gidiyor. Dolayısıyla orada yetişen sebze ve meyvelerde buradaki kirlenmiş su ile beraber yetişmiş oluyor. Dolayısıyla sorun sadece Isparta'nın sorunu olmaktan çıkıyor aynı zamanda bölgesel bir sorun haline de dönüşmüş oluyor.

Burada ki bu paydaşlık mevzuu çok önemlidir. Bu sorunu analiz etmek gerekiyor. Sorunlarla ilgili, kimlerin hangi görevleri yapabileceğine dair net tavırlar koyulması gerekir, net çizgiler çizilmesi gerekir. Örneğin bu konu içerisinde esnaf ve sanatkârların ne kadar etkisi olması gerekir? Veya sanayi ve ticaret odasının nasıl bir çerçevesi olmalı? Burada görevler ne olmalıdır? Valiliğin, il özel idaresinin, üniversitenin veya diğer kamu kuruluşlarının burada ne gibi hak ve görevleri olmalıdır? Neler yapılması gerekir? Tabi bu çerçevenin çizilmesi gerekir. Tabi bu iş bölümü gerektiren bir olaydır. Bir insanın tüm işleri aynı anda yapması söz konusu değildir., Devir uzmanlaşma devridir. Bu uzmanlaşma insanları sadece organize etmekle yeterli olabilir. Görev-

ler paylaştırılır, yapılması gereken görevler vardır, bunları paylaştırırsınız. Sadece işi organize etmekle ortadan kalkmış olur.

Kentlilerin diğerlerinden biraz daha farklı olması gerekir. Özellikle siyasal katılım sürecinde daha etkin ve faal olmaları gerekmektedir. Yerel siyaset aktörlerine baktığımız zaman kentteki tüm siyasal örgütlenmelerin, ilçe örgütlenmelerin etkisi de dahil olmak üzere kent merkezinde belirlendiğini görürüz. Dolayısıyla hem yerel siyasetin hem ulusal siyasetin bir bakıma nüvesini oluşturur kent. Dolayısıyla kentin bu yerel siyaset odakları, bunun içerisinde esnaf kesimini sokabilirsiniz, meslek erbaplarını sokabiliriz, çeşitli sivil toplum örgütlerini sokabiliriz, bunların içerisinde sendikalar olabilir, çeşitli kuruluşlar olabilir, bunlar çeşitli sivil toplum örgütleri şeklinde örgütlenmiştir. Ulusal veya yerel bazdadır. Bunlar olabilir. Dolayısıyla bunlar mutlaka yerel siyasetin içerisinde çok önemli bir aktör olarak görevlerini sürdürecektir.

Kentlilik bilinci aynı zamanda kentlinin belirli sorumluluklarını yerine getirmesi anlamına gelir. Örneğin atıklar çok önemli bir sorun bizim için. Evlerimizde çöplerimiz var, bu çöplerimizden rahatsız oluyoruz. 1978 yılında çok uzun süren bir grev olmuştu, uzunca bir süre, o grevi hatırlıyorum, hem sağlık açısından hoş olmayan görüntüler ve diğer taraftan da ciddi sıkıntılar yaratmış-

tı. Burada tabî ki küçümsemiyoruz; ama çöp toplama işi yapan temizlikçi arkadaşlar görevini yapmadıklarında, ortaya çok ciddi sağlık problemleri çıkabiliyor. Dolayısıyla onların görevlerini yapabilmelerinde bir uzmanlaşma ve işbölümü gerekiyor.

Katılım konusu çok önemlidir. Bu katımın içerisinde görevlerin tasnif edilmesi, yerel yönetimler kuruluşları içerisindeki çeşitli uzmanlık alanları dâhil olmak üzere, bunların her birinin bir organizasyon içerisinde olması, kentin içerisinde yaşayan insanların bu hizmetleri alabilme noktasında kendilerini tatmin etmiş olmaları gerekir. O zaman bir bakıma kentlilik bilincini geliştirme açısından önemli bir mesafe kat edilmiş olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Hulusi Şentürk

İsmail Bey “şehir havası insanı özgürleştirir” sözüne atıfta bulundu. Benim de o sırada aklıma iki hafta önce zaman gazetesinde çıkan bir yazı geldi. Yazı siyaseti kentlileştirmekten bahsediyordu. Çok orijinal bir kavramdı. Yazının içeriği de şunun üzerine oturuyordu. Bir köy kültürü, bir kent kültürü vardır. Köy kültüründe tartışılmaz doğrular vardır yani köylünün kabul ettiği tartışılmaz doğrular vardır ve bunun dışına çıkan insan köylüler tarafından itilir. Yani o kabul edilen adetlere,

genel kabul görmüş düşüncelere aykırı davranıyorsanız siz köyün delisi ya da istenmeyen adam olursunuz. Kent ise tam tersi her türlü aykırı fikrin birbirine müsamaha ile bakabildiği bir ortamı gerektiriyor. Köyde olaylar siyah ya da beyaz, iyi ya da kötü diye kategorilere ayrılırken kentte ise artık renklerin sadece siyah beyaz değil grinin tonları olabildiği gündeme geliyor. Dolayısıyla kent biraz daha insanların birbirini müsamaha ile karşılamaları gereken, biraz daha estetiğin ön plana çıktığı, biraz daha toplumsal geleceğin ön plana çıktığı, günü kurtarma değil de geleceği de düşünme anlayışının öne çıktığı bir mekânı yansıtıyor. Tabii yansıtıyor mu yoksa yansıtması gerekiyor mu o da önemli. Çünkü bizde ki kentlerimiz ne yazık ki gerçek anlamda bir kent değil de azmanlaşmış köy görünümünde. Çoğu kentimize insanlar yığılmış, ama bahsettiğimiz o kentlilik kültürü, ne yazık ki aynı şekilde o insanlar tarafından özümsememiş.

İsmail Gökdayı

Bir örnek vermek istiyorum. 2006 yılında burada bir Avrupa Birliği projesi uygulandı, konu da tabii ki evsel atıkların toplanmasına ilişkin idi. Daha doğrusu bir eğitim projesiydi ki, hedef insanların evlerindeki organik çöplerin evlerde ayrıştırılmasını sağlamaktı. Biz de bu proje içinde eğitmen olarak rol aldık. Bir ön çalışma ile bu çalışmayı nerede yürütebiliriz diye düşündüğümüz

zaman, ilk etapta dedik ki Halı Kent bölgesi nispeten diğer semtlere göre daha iyiydi. İnsanları biraz daha kültürlüdür, bu konulara daha yatkındır diye açıkçası oradan başlamak istedik. Proje eğitimleri verdik. İlköğretim öğrencilerine, lise öğrencilerine ve sitede oturan vatandaşlara ve site yöneticilerine yönelik eğitimler verildi. Burada çöplerin kaynağında ayrıştırılmasına yönelik, depo alanına götürülmesi arasındaki tabii ki yaşanabilecek tüm sıkıntılar nelerdir? Çöpler kaynağında toplanırsa nasıl avantajlar sağlar? Bunun çevresel avantajları, ekonomik avantajları nelerdir? Gibi konularda eğitimler verildi.

Eğitimlerin ardından uygulamaya geçildi.. Uygulama için biz Halı Kent Mahallesiinde üç tane site seçtik. Siterden bir tanesi de Çevre Ve Orman İl Genel Müdürlüğünün içinde bulunduğu bir sitesiydi. Projenin ortaklarından bir tanesi Isparta Belediyesi idi. Maalesef hiçbir toplantıya katılmadılar. Uygulama açısından söylüyorum bunları. Proje eğitimlerine en çok tepki veren, en çok karşılık aldığımız kesim ilköğretim öğrencileridir. Yaş büyüdükçe insanların bu konuda duyarlılığı maalesef ciddi derecede azalıyor. Uygulama eğitimlerinin sonucunda Çevre Orman İl Müdürünün bulunduğu sitede çöpler kaynağında ayrıştırılmadı. Beklenen sonucun olması gereken yerde bunu yapamadık. Biz sadece eğitimini verdik. Toplama işini organize etmesi gereken Isparta Belediyesi ve dernekti. Gülistan Çevre Derneği i-

le beraber yapılmıştı. Sonuçta ben Isparta için büyük bir kayıp olduğunu düşünüyorum.

Özellikle gelişmiş ülkelerde atıkların kaynağında ayrıştırılması son derece oturmuş bir sistemdir. Tabii bu sistemin oturması için yaklaşık bir nesil eğitim verdiler ve çok ciddi cezai yaptırımlar getirdiler. Yakın zaman içerisinde çöp depo alanına gittim. Hakikaten modern bir alanmış gibi lanse edildi ama bana kalırsa halen daha vahşi bir depolama yapılıyor. Çünkü orada ayrıştırma yok. Buradan götürülmüş çöpü orada basıyoruz. Başka hiçbir fark yok. Sadece zemin suları toplanıyor. Üzeri tekrar toprak ile örtülüyor. Metan gazı çıkışı devam ediyor. Oraya giden çöpün mutlaka orada ayrıştırmaya tabii tutulması gerekir. Geri kalan kısmı da bir şekilde biyogaz veya ona benzer komposta değerlendirmelidir. İstanbul'da böyle bir çalışma vardı. Dolayısıyla bu bilincin oluşması için belirli bir zaman geçmesi gerekir. O zaman içerisinde belki şu da olabilir. Diyelim ki burası bir deprem bölgesi olsaydı, sık sık deprem olsaydı, insanları deprem konusunda eğitmek çok daha kolay olabilirdi. Ama burada insanlar çöpten çok ciddi zarar görmedikleri için, o konuda pek açık değiller. Ama etrafındaki insanlara Tabakhane sorununu anlattığımız zaman hemen bu projeyi yapmak konusunda son derece duyarlılar. Dolayısıyla insanların bilinçlerini artırmada olaya taraftar olma açısından önemli rollerin olduğunu düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Hulusi Şentürk

Kentlerimizin en önemli problemi sahipsizlik dedik. Çünkü biz insanlar kentlerimizi adeta yağmalanacak bir mal gibi görüyoruz. Ben müteahhit isem bir kat daha yapmanın derdindeyim. Ya da arazimi genişletmenin derdindeyim. Esnafsam dükkânımın önünü biraz daha genişletip kaldırımın üzerini işgal etmenin derdindeyim. Herkes bir şekilde kendi çıkarını maksimize etmeye çalışıyor. Kentin ortak çıkarını maksimize etme çabası yok. Köylerde buna rastlamıyoruz. Köyde ortak karar alma duygusu var. Hocamız dedi ki burada kent ihtisaslaşma alanı, dolayısıyla bizim burada en büyük sorunumuz kent sahipliğini birilerine görev olarak vermek ve ilgilenmemektir. Kente nasıl belediye başkanı seçmişiz, o korusun demişiz, atmışız sorumluluğu üzerimizden. Oysa onu seçmiş olmak bizim üzerimizdeki sorumluluğu ortadan kaldırmıyor. Kentlerin asıl sahibi bizleriz. Ama çoğumuzda bu anlayış yok. Biz kendimizi sadece 5 yılda bir sandığa gitmekle mükellef gibi görmüş oluyoruz. Her ne kadar Belediye Kanununun 13. maddesinde “hemşerilerin belediye yönetimine iştirak hakları vardır” deniyorsa da 1930’dan beri var olan bu hüküm kendisine hayat bulamamıştır. Tabi sağ olsunlar belediyelerimiz de bu kanalı hiçbir zaman açmamışlardır. Ben yönetimime halkın dâhil olmasını pek istememişimdir. Ama bu da dışarıda kalan halkın bu sefer kentin gerçek sahibi olduğu bilincini yitirmesine yol açmıştır.

Kentin sahipsizliği sorununu bugün hep beraber yaşıyoruz. Kaçak inşaatlar, toplanamayan çöpler ya da ayrıştı-rarak toplayamadığımız çöpler, ya da gecenin on ikisinde kalkıp da bangır bangır sesini açmış caddede giden genç ve bunların hepsi bizim sahipsizliğimizin problemi; çünkü köy yerinde bunu yapsa hemen insanlar tavır koyar. Ama kentte yapınca “polis görmüyor mu?” der. Böyle bir üzerinden sorumluluk atma duygusu vardır. Sözü fazla uzatmayayım. Şimdi Belediye Meclis Üyemiz Mimar İbrahim Özay Beye sözü bırakıyorum.

İbrahim Özay

Kentlilik bilinci öncelikle o çevrede yaşayan insanlarla doğrudan ilgili bir konudur. Dolayısıyla o şehir içinde yaşayan kişilerin şehre sahip çıkmaları açısından son derece önemlidir. Bu demin de sizlerin bahsettiği gibi, köyden kırsal kesimden şehre göç olarak gelen insanların oluşturduğu bir toplum. Ayrıca kent içerisinde daha öncelerden kalıp da bugünlere kadar gelen, o kentin gerçek sahip kişileri de bu kentte imzasını atacak, belirli şeyler yapacak şahıslar olarak karşımıza çıkıyor.

Kentte yaşama son derece önemlidir. Kentte yaşayan kişilerin öncelikle kente sahip çıkması lazımdır. Kente nasıl sahip çıkılır? Önce kentte yaşamının yollarını bilmek gereklidir. Yaşamının yolları derken, sosyal kültürel ve çevresel etkiler başrolleri oynamaktadır. Köyden, kırsal kesimden şehre gelen kişiler tabii ki önceleri bir

uyum içerisinde olmayacaklar, belirli bir aşamadan sonra kent hayatına alı şacaklar. Tabi bu evreler halinde olacağı için kentleşme birden olmayacaktır. Dolayısıyla karşımıza değişik kültür farklılıkları sosyal yapı farklılıkları, dolayısıyla da çarpık kentleşme dediğimiz olgular ister istemez karşımıza çıkacaktır.

Kentte yaşayan kişilerin öncelikle kent hayatını benimsemeleri, sevmeleri, kent hayatına sahip çıkmaları lazımdır. Bunların başında kent kimliğini bir irdelemek gerekir. Kent kimliği nedir? Kentte yaşayan kişilerin kente sahip çıkması, önceki nesillerden kalan tarihi, kültürel, çevresel zenginliklerimizi bugünlere getirmek, günümüzde yaşatmak, gelecek kuşaklara aktarmak şeklinde kendini gösterecektir. Tabi bu bir süreç içerisinde gerçekleşecektir. Ben bunu şöyle bir örnekle söylemek isterim her zaman. Diyelim ki, geçmiş kuşaktan gelen kişiler bize bir mektup gönderdi. O mektubu bugün biz kutudan açtığımızda eskinin izlerini görebiliyoruz. Bugünkü yaşantımızda da bunları görmemiz lazım. Bunları görmek için de tabi mekânlarımıza, oturduğumuz, yaşadığımız yerlere sahip çıkmamız gerekiyor. Kentin daha modern, daha ferah, daha güzel bir şekilde gelişmesi için öncelikle eski eserlere sahip çıkmamız gerektiğini vurgulamak istiyorum. Bunun için de sivil toplum örneklerinden olan eski eserlerimizi korumamız lazım. Bunun için de belediye olarak bir çalışma başlattık. Bu çalışmanın başında öncelikle Isparta ilini ilgilendiren

bir imar revizyon planı yapıldı. İki kademedede gerçekleşti, bir ve ikinci etap şeklinde bunu yapmadan önce de ben daha önce mimarlar odası başkanlığı yaptığım süreçte bu tarihi eserleri korumak için koruma imar planının çıkması yolunda çok çaba sarf ettim. Ancak bu meclis üyeliğimiz zamanında gerçekleşti ve Isparta ilinde bir koruma imar planı hazırlandı. Bu koruma imar planı doğrultusunda da eserlerimizi koruyabildiğimiz müddetçe ele alıp güzelleştirmeye çalışıyoruz. Ancak Isparta'da çok şeyler kaybedildiğine inanıyorum. Ve Isparta şehrinin imar planının da çok iyi olmadığını söyleyebilirim. Çünkü Isparta gördüğünüz gibi şehir merkezi, işte Mimar Sinan Cumhuriyet Caddesi, Otel Isparta civarında düğümlemiş durumda. Burası artık gelişemez bölge şeklinde. Bunu kaydırmak gerektiği düşüncesindeyiz. Belediye olarak da bu şekilde çalışmalarımız oldu. Bunun örneği, eski Çarşamba pazarı dediğimiz yer. Ticaret ve kültür merkezi adı altında şimdi inşaatı devam etmekte. Oradaki Çarşamba pazarının da Karaağaç Mahallesi'ne kaydırmakla şehrin çekirdeğini kaydırmış oluyoruz. Bu bakımdan da Isparta'nın gelişmesi bu yönüyle daha modern bir hale gelecek.

Tabii esas konuyu kent kimliği olarak vurguladığım için şunu belirtmeliyim. Burada tarihi dokularımızı maalesef noktasal bazda koruyabiliyoruz çünkü bir bakıyorsunuz o güzelim eski evlerde yangın çıkmış, kül olmuş, birer birer böyle kaybediyoruz. Bunları koruma altına a-

lamıyoruz. Bunları bir koruma imar planı çerçevesinde koruyabilmemiz gerekir. Dışarıdan gelen kişiler Isparta'yı ziyaret etmeye gelen turistler öncelikle neye bakıyor? O şehrin tarihi ve kültürel değerlerine bakıyor. Bunu göremeyince sunileşmiş bir şehir karşısına çıkıyor. Öncelikle bu değerlerimizi koruyup onun etrafında yeşil alanlar belirleyip ondan sonra da modern kentleşmeye gitmemiz lazım. Bunu yaparken de şehirde yaşayan kişilerin kente sahip çıkmaları, ön planda olan bir husustur.

Kente sahip çıkmak kentte yaşamakla doğrudan ilgilidir. İlla Isparta da doğdum diyen kişi kentli demek değildir. Kente dışarıdan gelmiştir, Adanalıdır, Diyarbakırlıdır, Edirnelidir, ama Isparta da uzun yıllar ikamet etmiştir, suyunu içmiştir, ekmeğini yemiştir, o kentin halkıdır, vatandaşıdır. Dolayısıyla o kente sahip çıkması gerekmektedir. Kente sahip çıkarken de tabii o kişinin kentten bekledikleri vardır. Nedir o bekledikleri? Kentte yaşıyor, o kentte bir güvenliğim olsun ister, sosyal güvencesi rol oynar, sağlık güvencesi rol oynar, eğitimle ilgili daha iyi bir çevre ile karşılaşmak isterim diyebilir. Bunun dışında bir ulaşım faktörü karşımıza çıkabilir kentte yaşayanları direkt ilgilendiren, bu şekilde bir sürü insanların yaşaması ile ilgili çevresel faktörler karşımıza çıkmaktadır. O kentte yaşayan kişilerin bunun bilincine varıp, kenti o yönüyle ele alıp, daha rahat etmek istiyorsa o şekliyle değerlendirmesi gerekir. Yani

belediye yönetimine de katkıda bulunması gerekir. Nedir o katkı? Belediye tabii kentte yaşayanların huzur ve refahını sağlamak, temizlikle uğraşmak, ulaşım, sosyal kültürel değerleri korumak gibi vazifelerinin dışında vatandaşlara birebir hizmet veren bir kurum. Dolayısıyla her şeyi belediyeden beklemek yanlıştır, örneğin mesela herkes evinin önünü temiz tutarsa belediyenin temizlik işleri sadece çöpü alıp gider, kaldırımları temizlemek belediyenin vazifesi değildir bence. Bu şekilde vatandaşın bilinçlenmesi lazım. Bu bilince sahip olduğu müddetçe kentte yaşayan kişilerinde ortak hareket etmeleri lazım, belediye yönetimine katkıda bulunmaları lazım.

Teşekkür ederim.

Hulusi Şentürk

Teşekkür ediyoruz. Bir şairin güzel bir ifadesi vardı hitabetinde “kim var diye seslenildiğinde sağına ve solu- na bakmadan, fert fert ben varım cevabını verici bir gençlik” özleminden bahsediyordu. Şimdi bizim de burada sorunumuz Isparta özelinde gidecek olursak, Isparta ya sahiplenecek kim var diye sorulduğunda, Isparta da yaşayan herkesin “ben varım” bilincine sahip olması; ama bu bilince sahip olabilmesi için bir aidiyet gerekiyor. Ben niçin sahip olayım ki? Ispartanın bir toprak parçası olmasından öte benim için ne anlamı var? Senin şehrin, benim şehrim diyorsak, o zaman mülkiyetten

bahsediyoruz, demektir. Öyle ise mülkümdekine benim tasarruf yetkim olması lazım. Bu tasarruf yetkimi bana verebiliyor musunuz? Veremiyorsanız, ben, benim görmem burayı. Burası birilerinin şehri ve ben burada yaşamaya mecburum. Diye düşünürüm Onun için de ne kadar bu şehirden kendim için bir şeyler koparabiliyorsa o kadar kar gözüyle bakarım. İşte burada aidiyet kurabilmenin ve sahiplik duygusunu geliştirebilmenin tek yolu, yönetime katılımdır! Başka çaresi yok. Belediye kanununda bu amaçla bir sürü reform kapsamında düzenlemeler yapıldı; ama ne yazık ki hiçbirini ciddi anlamda hayata geçirebildiğimizi söylemek mümkün değil. Bunlardan bir tanesi de kent konseyleri.

Kent Konseylerini kurduğunu söyleyen kentlerimizde bile ne yazık ki göstermelik bunlar, tamamen kağıt üzerinde toplantı yapma mantığı, şekle uydurma mantığı üzerinde yapılmış, ciddi anlamda sorunları ilgililerin konuştuğu, tartıştığı, çözüm aradığı mekanlar olmaktan çıkmış, biz de yaptık demek için yapılmış toplantılar ya da yine siyasilerin birbirine gövde gösteri yaptığı ya da iktidar muhalefet çatışması yaptıkları mekanlara dönüşmüş. Oysa kent konseylerinin kurulmasından maksat hemşerilerin kentlerinin yönetimlerine sahip çıkmalarını sağlamaktı. Bu sahip çıkmayı sağlayabilsek aslında kentlilik bilincinin gelişmesinde önemli adımlar atmaya başlarız. Düşünün sınıfta çocuklar ne yapıyor? Öğretmenleri de yok! Her şeyi bir birine katıyor; ama öğret-

men öğrencilerden bir tanesine sınıf başkanı sensin, ben yokken bu sınıf sana emanet deyince çocuk o sınıfı korumaya çalışıyor. Çünkü o sınıfla kendisi arasında bir aidiyet var. Ona emanet edilmiş o sınıf artık. Biz bunu kuramadık bir türlü kentlerle. Şimdi devam edelim. Önce ben Doktor Turan Yavuz Beye söz vermek istiyorum. Çünkü kendisi aynı zamanda bir hemşeri derneğinin, Şarki Karaağaç Denek Başkanı. Dolayısıyla Şarki Karaağaç kapsamında en azından ben varım diyenlerden. Bu anlamda bir kentlilik bilinci tavrı ortaya koyan hemşerilerimizden buyurun.

Turan Yavuz

Teşekkürler. Aslında Karaağaçlı hemşeriler deyince aslen Karaağaçlı değilim ama dernek başkanım. Kent bilinci ile alakalı bir şey. Bana dediler ki sen dernek başkanı ol! Peki! Nerelisin? Ben Kastamonuluyum, eşim Karaağaçlı.

Hulusi Şentürk

Neresinden Kastamonu'nun?

Turan Yavuz

Kastamonu, Dadaylıyım. Karaağaçlılar Vakfının eski yöneticilerinden bir tanesi telefon etti. “Kardeşim” dedi “sen ne yapmaya dernek kuruyorsun. Derneğin başına geçiyorsun. Sen kimsin” dedi, “sen Karaağaçlı bile de-

ğilsin” dedi. Bu kişi dostumuz, kayınpederim tarafından akrabalığımız var, ama o beni tanımıyor, ben onu tanıyorum. Şöyle bir şey sordum ben kendisine, “siz Karaağaçlı mısınız?” dedim. “Karaağaçlıyım” dedi. “Karaağaç’a 60 yaşına gelmiş bir insan olarak ne yaptınız? Bir tane bir şey söyleyin? Bir tane taş taş üstüne koydunuz mu? Bir fikrine katıldınız mı? Bir tek mücadelesini verdiniz mi? Kaç tane fakir vardır? Kaç tane işvereni vardır? Kaç yerde iş sahası vardır? Altyapısı nedir? Üstünde kaç tane hayvan vardır? Biliyor musunuz?”. “Bilmiyorum” dedi..” Ben sana rakamları vereyim” dedim.. “Ben senden daha Karaağaçlıyım. 9 senedir buradayım, mesela Karaağaç’ın bütün köylerinden hastam var benim. Karşılıksız baktığım ve hizmet ettiğim. Ölüsünü, dirisini bilirim. Hani diyoruz ya beraber ağlamayı, beraber gülmeyi beceremediğimiz için işte bu tip bilinçleri geliştiremiyoruz.”

Şimdi benim yıllardır dikkatimi çeker, kentlilik bilinci tabi herkes branşı ve bakış açısıyla farklı şeyler söyledi, aynı şeyleri söylemeye gerek yok. Mesela mimari yönden, şimdi eski tarihi bir yere gideriz, bakarız, ya muhteşem deriz. Benim ailem Safranbolu’da, Safranbolu’ya girersiniz, muhteşem bir kent dersiniz, gezersiniz, yeri kirletmezsiniz çünkü burası tarihi bir kent dersiniz. Muhteşem, bakarsınız bir yere girersiniz, restoranta 10 YTL’lik şeyi 20 YTL’ye yersiniz, “hayır” dersiniz “buranın özelliği”. Peki şimdi yeni yapılan Safranbolu’da

yeni yapılan bütün inşaatlarda eski Safranbolu mimarisi ile yapılıyor. Yani kent dokusunda bir bozulma yok. Avrupa da bütün ülkelerin hemen hepsinde böyledir. Old city, New City farklıdır. Eski şehirlerin hepsi korunmuştur. Korunduğu içinde insanlar benimser. Bana bir tane şehir gösterin kent dokusunun korunduğu? Kültürümüz bu değil ki. Bu kadar bina mı bizim kültürümüz? Kültür şu demek; elimizdeki her şeyi kaybettiğimiz zaman, elimizde kalan şey demek. Kent bilinci, niye kayboluyor kent bilinci? Biz Kültür mirasımızın hepsini kaybettik. Örf adetlerimizden uzaklaştık. Her şeyi ekonomiye vurduk. Hep haklarımızı arıyoruz. Belediyeye geliyoruz diyoruz ki, benim hakkım kardeşim benim suyum kesiyorsun. Yolumu yapmadın. Şunu yapmadın, bunu yapmadın. Peki sorumluluk? Vatandaş sorumluluğu.

Mesela belediye burada Çarşamba Pazarının orada bir yer yapmaya çalışıyor. İnsanlar orada geliyorlar, tepki vermek istiyorlar. Arkadan konuşuyorlar, tepki vermek için esnaflarla yola çıkıyorlar, belediyeye geldikleri zaman 2 kişi kalıyorlar. Hepsi kaçıyor. Bakın, beğenin beğenmeyin bir tepki veriyorsunuz, birlikte hareket edin. Kendi kentinizi sahiplenin. Şimdi asıl dikkatimi çeken şu. Mesela bu genetik aktardığımız bir şey. Kültür aktarımını başaramadık. Kuşaklar arası kültür aktarımını başaramadık. Hakikaten başaramadık. Geçen seyahat ediyorum otobüste, Belçika'dan gelen bir vatandaşımız, entelektüel seviyesi yukarıda böyle giyim tarzına baksanız

çok kaliteli, karizmatik falan, eşi Belçikalı. Konuşuyor sürekli olarak. “Bizim orada böyledir, bizim orada şöyledir.” Sürekli olarak kendi bulunduğu ülkeyi ve kentlileri eleştiriyor. Mola verildi 30 dakika. 25. dakikada wc ye gitti, 40. dakikada geldi. Şimdi sen Belçika’da hiçbir şey öğrenememişsin. Demek istediğimi anladınız mı? Yani mantalite çok önemli.

Köyden kente geldiniz, giyiminiz hariç hiçbir şey değişmedi ki! İçi değişmedi. İçlerin değişmesi de herhalde sivil toplum örgütleri ile beraber çalışarak, yoğun programlar hazırlayarak olacaktır. Nedir bu? Sosyal programlardır. Çünkü sosyal programlar bizi kaynaştırıyor.

Bir de kent sahiplenmesini nasıl yapacaksınız? Çok zor yaparsınız bu ekonomik şartlarda. Hakikaten sahiplenmek çok zor. Kimse sahiplenmiyor. Bulduğum hastaneyi ajitasyon olarak görüyorlar. Bir şey yapacakları zaman, “hayır bunu yapmayın diyorum”. “Niye?” diyorlar. “Zarar verir” diyorum. Çünkü ben burada ölene kadar yaşamayı düşünüyorum. İnsanlar bunu düşünmüyor. Ne kadar para kazanabilirim? İşte bu ayı nasıl çıkarabilirim, gibi kaygılarla bunu yapıyor. Kimden nasıl menfaat sağlarım hesabındalar. Bizim memleketimizde, kent bilinci ve dayanışma ile alakalı aklıma geldi. Biz mesela bayram sabahından çıkanların hepsi, bakar, hangi evler, şunlar şunlar, onlar benim misafirim der. Herkes evlerine götürür, akşama kadar ağırlarlar. Bakın da-

yanışma, gelin Isparta da, İstanbul da, Eskişehir de, Afyon da, yapın bakalım. Yapmazsınız. Misafir kabul etmekten aciz bir toplum haline geldik. Kültür aktarımız yok, dolayısıyla kentleri sahiplenmiyoruz hakikaten. Yere çöp atıyorsunuz, uyarıyorsunuz, “sana ne” diyor, trafikte, otopark yapılmayacak yerde otosunu koyuyor, bakın yine kent bilinci vatandaşımız Eğirdir den geliyor, hastane de benim arabamı koyacağım yere koyarken aradan hızlıca girdi yerine koydu, indim dedim ki bakın beyefendi ben 10 dakikadır bekliyorum sıraya girmek için, neden koydunuz? Aynen şunları söyledi: “Artistlik yapma” dedi. “Peki, beyefendi” dedim. Şöyle yaptım, arabamı tam arkasına park ettim. Dedim ki “15 gün arabamı burada bırakacağım ve diğer arabamla geyeceğim.” Bilinci öğretmek lazım. Akşama kadar adam yalvardı, “bir daha yapmayacağım” dedi. Yani, saygımız yok. Saygı mecburiyetini unutuyoruz. Sevmeyi zaten geçtik. Kimse kimseyi maalesef sevmiyor, o boyuta geldik. En duyarlı toplum olmamız gerekirken saygı zaten hak getire. Geliyoruz sadece bizim hakkımız diyoruz. Asker geliyor, mesela hastaneye geliyor, benim hakkım kardeşim. Üst düzey bürokrat geliyor, benim hakkım. Peki vatandaşın hakkı? Haklarımızı hep söylüyoruz ama sorumluluklarımızı bilmiyoruz gerçekten. Benim içinde bu dahil. Onun için ben dernekten bahsederek direk oradan gireyim diye şey yaptım, bazı notlar aldım ama zaten arkadaşlarımız çok güzel anlattılar.

Dediğim gibi temelde bu kültür dejenerasyonu ile ilgili gördüğüm şey, dejenerasyon hepimizde var. Bu Avrupalılaştırmanın bize getirdiği bir şey. Avrupa'nın bütün düşük özelliklerini aldık, toplumsal bozukluklarını aldık, onlara çok güzel bir iskelet bıraktık. Avrupalılar şimdi aile kurumu olarak son derece oturmuş bir toplum olarak yeniden geliyorlar karşımıza. Çok köklü bir aile kavramı. Osmanlı-Türk aile kavramı ile geliyorlar. Bizim bıraktıklarımızı onlar sahiplendi. Biz sahiplenmedik maalesef. Ben tatile gittiğim zaman bakıyorum insanlar bizim Osmanlı kültürü, tarzına bakıyorsunuz, tam Osmanlı yani. Bizim beklediğimiz tarz. Aile kavramları muhteşem. Böyle olmaya başladı, neden? Yıllarca eğitim verdiler. Onu oturtular eğitimle. Biz dedik ki, Avrupalılar, çok free yaşayan, ekonomik durumları iyi, zaten dertleri vs. işte öyle değil.

Kenti sevmiyoruz, çöpümüzü yere atıyoruz. Bağırıyoruz. Kavga ediyoruz. Hemen saldırıyoruz. Kimse, hiçbir şeye itiraz etmiyoruz biz. Kültür dejenerasyonu sorunu çözülmelidir. Bu toplantılarla belki başarılabilir mi? Başarılabilir. Medyayı çok iyi kullanmak lazım. Bütün yerel sivil toplum örgütlerini çok iyi kullanmak gerekir. Burada 300'ün üzerinde dernek var. Yerel dernekleri düşünün işte Ağlasunlar Koruma Derneği, Senirkentliler Derneği, vb bir sürü dernek var. Bunları aslında tek çatı altında toplayıp onlarla nüfus etmek lazım, çünkü kent ile köy arasında bir aktarım var. Bu aktarımı

nasıl yapıyoruz?

Belediyenin çok büyük sorumluluğu var bunda. Değişiklikler mutlaka yapılıyor da. Çok daha ciddi şeyler yapılabilir. Siyasal olarak yapılabilir. Eğitimler yapılacak. Kitapla da değil, görsel medya. Bu kurumlarla, sivil toplum örgütleriyle yapılacak bir şey diye düşünüyorum. Teşekkürler.

Hulusi Şentürk

Burada ben bir tecrübe paylaşımı için söyleyeyim. Bundan 5 ya da 6 sene evvel, Türkiye’de ilk kentlilik bilinci ile ilgili çalışmayı biz Pendik’te başlatmıştık. Bizden sonra İzmir Büyükşehir ondan sonra da İstanbul Büyükşehir belediyesi Kentim İstanbul diye uygulamaya başladı. Biz o zamanlar çok bilinçli yapmadık açıkçası; ama daha sonra ne kadar doğru yaptığımızı tespit ettiğimiz bir husustu, biz önce Pendik’te hemşeri dernekleri ile başladık. Kastamonulular, Sivaslılar, Tunceliler dernekleri ile “arkadaş siz Tunceli ye dönecek misiniz? Siz Kastamonu ya dönecek misiniz? Dönmeyeceksiniz. O zaman kardeşim örfün ve kültürün anlamında Kastamonu’ya sahiplen ama yaşadığın ve geleceğin adına da Pendik’e sahip çık” dedik. Dolayısıyla hemşehri dernekleri bu anlamda çok önemli.

Şimdi ben Ahmet Tahir Bakkal Beye sözü vermeden önce bir hususu belirtmek istiyorum. Bu toplantılarımıza

mümkün mertebe iş dünyasından konuklar istiyoruz. Konu ne olursa olsun. Sadece ekonomik anlamda değil, çünkü Türkiye de gözden kaçan bir husus var, o da şu kentlerin varlığı zaten ekonomi ile ilgilidir. Yani kentler, ekonomik, ticari hayatın gereği olarak doğmuş mekânlardır, yoksa insanlar köyde yaşıyorlardı. Ama ticari hayat köy ölçeğini büyütmeyi gerektirmiştir. Dolayısıyla kentlilerin doğuşu aslında ekonomi zorunluluğu ile olmuştur. Dolayısıyla da kentlerin doğuşu, tüccarlarla başlamıştır. İlk kentler hep kervan yolu üzerindedir. Günümüzde de iyi yönetim adı altında katılımcı yönetim mekanizmaları artık kamu yönetimlerine tavsiye edilirken hep şu söyleniyor işte resmi daireler, kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve iş dünyası çünkü bu üçlü saç ayağını oluşturamadığımız müddetçe bizim hiçbir soruna çözüm bulmamız mümkün değil. Dolayısıyla sadece burada Isparta'da yaşayan biri olarak değil aynı zamanda Ispartalı iş adamı sıfatıyla da sizlerden bu konudaki görüşlerinizi bekliyoruz. Buyurun.

Ahmet Tahir Bakal

İnşallah bu tür toplantılar kentlilik bilincinin gelişmesi dediğimiz konuda yardımcı olur. Ben şunu söylemek istiyorum; köylülük ve kentlilik kavramından daha önce insana saygı, kendine saygı gerekir. Eğer insanlar da geliştirilirse o zaman kentlilik bilinci meselesinin pek çoğu bence hallolmuş oluyor. Yani bizim burada bir yanıl-

gıya düşmemiz gerekir. Köyde de olabilir, kentte de olabilir, kendine saygı ve neticesinde insana saygı. Bu geliştirilirse o zaman kentlilik bilincinde de önemli bir mesafe alınmış olur. Aslında kentler köyden gelenlerin veya işte şehirleşme sonunda şehre göç edenlerin üzerine bir şeyler ilave etmesi gerekiyor, kente gelmek için. Fakat bakıyoruz Türkiye’de bu konudaki konuşmalara, işte araştırmalarda sanki köyden gelince aslında bir takım değerler yitirilmiş şehre gelince gibi anlatılıyor. Demek ki ortada bir gerçek var. Bu kentler aslında bir şeyler vermesi gerekirken insanlara, aslında bir şeyler almış, alıyor, peki bunu nasıl çözmek gerekiyor? İşte bazı temel doğruları kaçırsak o zaman köyden gelirken şehre bu doğruların bir kısmını da unutuyor ve bomboş bir şekilde şehre geliyor. Bizim sahip olduğumuz değerler var; mesela bir kul hakkı. Bu kul hakkı meselesi köyde de kentte de aynı şey. İnsanlar bu kul hakkı konusunu anlarlar ve idrak ederlerse bu kul hakkının ona ve etrafındaki olumsuzlukları düşünürse, o zaman kentlileşme bilincine, kente gelince de çok rahat sahip olacaktır. Ben kendimden bir misal ile anlatmak istiyorum; dedem 1893 doğumlu tam Osmanlı insanlarından bir tanesiydi. İşte beni elimden tutar evden çarşıya getirirken yolda bir taş görür, o taşı bir kenara atar. Bunu neden yapıyorsun diye sorsak, arkadan gelen başkası veya hayvan, o zaman hayvanlarda var, bu taşta takılırsa biz kul hakkı yemiş oluruz, yani buradan dolayı

günaha girmiş oluruz. Şimdi benim kafamın içine yerleşmiş böyle bir şey var. Onun dışında mesela elinde e-ve çarşıdan erzak götürecektir, domates vb. elinde kapalı bir torbada götürmeyi düşünüyor, açık torba kullanmayı düşünmez; eğer biz açık götürürsek başka insanlar görebilir. Başka bir örnek, yolda giderken bir çeşme var, o çeşmenin bozulduğunu veya aktığını gördü, hemen malzeme getirdi ve tamir etti. Onun suyunun akmasını önledi. Yani aslında bizim değerlerimiz var. Fakat biz bu değerleri yitirdiğimizden dolayı bugün bunları konuşuyoruz.

Bu değerleri neden yitirdik, bana göre eğitimdeki dualite yüzünden yitirdik. Ailenin, dedemin bana öğrettikleri var. Ama okulda ve okul dışından medyanın bana söyledikleri ters düştü. Yani ben bir boşlukta kaldım. Evde dedemin öğrettiği bazı değerlerin okulda, görsel – yazılı basında tam tersi değerlerin savunulduğunu gördüm. Acaba doğru olan hangisiydi bu değerlerin? Ben derken, tüm toplumu kast ediyorum, ben bu boşluğa düşünce bu defa o kentte ne doğru, ne yanlış bilememe çıktı, o yüzden ben ilk önce bu kul hakkı meselesi ile çok şeyin çözüleceğine inanıyorum ve çoğunluğu Müslüman olan bir toplumda bu noktanın vurgulanması gerektiğini savunuyorum. Bu kaybettiğimiz değerlere tekrar nasıl kavuşabiliriz? Bu değerler geçmişte nasıl ortaya konuldu neden kayboldu, tekrar nasıl kavuşabiliriz. Ben kendi adıma kaybettiğim değerleri geri kazanma konusunda

ne yapabiliyorum. Eğer gerçekten bu konuda bir şey yapabiliyorsam, sivil toplum örgütlerinde olabilir işte bir takım derneklerde olabilir , işte o zaman kendime saygı dediğim olayı gerçekleştirmiş oluyorum, tekrar bu değerleri kazanmamız noktası ortaya çıkıyor? Bu konu üzerinde çalışmalıyız.

Esnaf ve ticaret erbabı olarak bu meseleye gelince, kentleşme konusunda bu noktadan baktığımız zaman insan ilişkilerinin en iyi ortaya çıktığı yerler bu ticaret ilişkileridir. İnsanlar alışverişlerde karşı karşıya geliyor. Bu konularda da kentin insanımıza getirdiği bir takım etkiler var. Mesela kültür seviyemiz üzerinde etkili olur. Tiyatroya gidebilirim, sinemaya gidebilirim, bir takım topluluklar içinde bulunabilirim. Bunların dışında ticaret ilişkileri de kentlileşme açısından önemli. Bu konuda da yapılması gereken şeyler var; ama özellikle Isparta için şunu söylemek istiyorum, bu büyüklükteki şehirde yaşayan insanlar kendi çevresindeki ticaret erbabıyla ilişkisini sürdürmeli. Mesela benim bir dükkânım var ve burada bazı hizmetleri ve malı insanların hizmetine sunmuşum, eğer benim insanım benden alışveriş etmezse, başka şehre giderse o zaman ben çeşitli imkânları sunamaz hale gelirim, o zaman insanlarda iyi alışveriş edilecek yerler bulamazlar. Bu konunun kentlilik bilincinde ticaret açısından önemli bir yer tuttuğunu düşünüyorum. Tabi ayrıca ticaret erbabının yatırım yapması ve o ülkedeki o kentteki insanların iş gücünün arttırılması, iş gü-

cü taleplerine karşı cevap verilmesi konusunda da çok önemli bir durum var. Bunlarında geliştirilmesi gerekiyor. Teşekkür ederim.

II.OTURUM

Hulusi Şentürk

Çok teşekkür ediyorum. Ahmet Tahir Bey çok enteresan bir noktaya olayı getirdi. Çünkü ben çeşmesine sahip çıkmayan insan, köylü – kentli örneğini verirken tabi bunu kentlilik bilinci olarak isimlendirmiştim; ama Ahmet Bey’in örnekleri bunu kuşatıcı olarak, kentlilik bilinci eksikliğinden değil, tamamen bizim değerlerimize olan yabancılaşmamızın bir sonucu olduğunu söyledi. Çok daha can alıcı bir konuydu bence. İsmail Bey ile devam edelim.

İsmail Gökdayı

Şimdi tam bu örneğin üzerine geldi. Üniversiteli bir arkadaş vardı. Bu arkadaş biraz mecnun bir arkadaş. Hastanenin civarında olan. Şişe, plastik, sigara kağıtları topluyor. Şimdi bizim için deli; ama ben çok iyi bir iş yaptığını düşünüyorum. Bir iş yapıyor ve kimseden afe-rin beklemiyor. Şu ana kadar konuşma fırsatımızda olmadı; ama merak ediyorum bir gün fırsatım olursa mutlaka konuşacağım. Şimdi bilincin temelinde aslında bir katılımcılık söz konusu. Eğer siz insanları bilinçlendirmek istiyorsanız insanları olaya dâhil etmelisiniz. Bu katılımı ya da bilinci nasıl sağlayabilirsiniz? Temel sorun burada. Şöyle örnekleylebiliriz. Bir binaya çatıdan mı, yoksa temelden mi başlarsınız? Bilinç çatıdan başlayarak olmaz, temelden başlamalıyız. Toplumunda temeli ailedir. Aile içersinde başlayacak; aile, apartman veya bina site, sokak, semt, mahalle, kent, böyle bir açılım içersinde olması gerekir. Az önce kent konseyi dedik, burada aile konseyinden başlayacak; sonra bina konseyinden devam edecek, sokak konseyi, mahalle konseyi. Bu aslında Osmanlı'da vardı ve çok güzel işliyordu. İnsanlar her sorunlarını sokaktaki örgütlendikleri sivil toplumla çözüyorlardı. Mahalle dernekleri demeyelim ama herkesin oluşturduğu bir mahalle oluşumu vardı ve herkes birbirine sahip çıkıyordu; dolayısıyla kapılar açıktı, anahtar kullanılmıyordu, biz 20 yıl önce-sine kadar kapımız her zaman açıktı, hiçbir zaman anah-

tar kullanmadık; ama şimdi böyle bir şey kesinlikle söz konusu değil. Kapınızı kilitliyorsunuz, çelik kapı yapıyorsunuz. Dolayısıyla örgütlenmenin burada tümevarımcı yaklaşımı; yani temelden tepeye doğru devam etmesi gerekir. Yoksa kent konseyini seçtik, şunları şunları aldık. Hadi hep beraber konuşalım, tartışalım, sorun temeldeki halka ulaşmadıkça bilinç söz konusu olamaz. Özellikle bina örneğini verdim; eğer biz kentli insanların bilincini artırmak istiyorsak; örneğin çöplerimizin toplanmasından bahsettik. Mesela bugün çöplerimizi evlerimizde balkonlara koyuyoruz ve bir sürü sağlık sıkıntısı oluyor. Ama Ankara'da şahit oldum çöpler gece toplanıyordu. Gece insanları rahatsız etmeden toplanıyordu. Bazen ben benim mahallemde görüyorum gece 10 – 11 gibi geliyor çöp arabası buda güzel bir uygulama. Isparta da var aslında. Biz bütün ürünleri topladık. Uygulamada biz bunu gördük. Vatandaş ayırdı çöpünü, kaynağında ayırdı. Plastikleri bir tarafa koydu, camları başka bir yere koydu, organikleri bir başka yere koydu. Ama gelen çöp kamyonuna hepsi aynı yere konuldu, yine karıştı iç içe gitti. Bu komik bir şey. Burada sahiplenme söz konusu.

Şimdi haneden bahsettik, hanedeki herkesin çeşitli ihtiyaçları var. Sitenin de ihtiyaçları var. Herkesin ortak ihtiyaçları da var. Örneğin sitenin ihtiyacı ne olabilir? Güvenlik olabilir, aydınlatma olabilir, yeşil alan olabilir, güzelleştirme anlamında, düzgün kullanma anlamında,

hoş gösterme anlamında, baktığınız zaman eskiden cumbalı, ahşap evler var, ahşap doku var. Herkes gözü gibi bakardı, şimdi rezidanslar var, şahane evler, her şeyi var; ama bir şeyler eksik. Arada fark var. Bir tarafta insanlar toplu yaşamın içerisinde; ama yine herkesin özel alanları varken, artık o özel alanlar daha da kapalı hale geldi. Belki de daha açık demek mümkün. Dolayısıyla aile, toplum, topluluk, sokak, cemiyet vs hepsi birbirine girmiş durumda. Şimdi her şey karıştı. Ben şuan bir sitenin yöneticiliğini yapıyorum. Bir sürü sorun var sitede bunu bende biliyorum. İskan almak için uğraşıyorum ben, 3 sene önce şartlar farklıydı, şimdi şartlar farklı. Tam o şartlarla uğraşıyorum bu sefer koşullar değişiyor. Aynı AB'nin Türkiye süreci gibi oldu. Koşuturuyorum, yakalayamıyorum. Oysa benim binam on sene önce iskan verilmiş bir binaydı. Ve çok daha sağlam, bunu anlatamıyoruz. Şartlar çok hızlı değişiyor. Dolayısıyla toplum içerisinde bir standardın da olması gerekiyor. O zaman ben nerde katılacağım bu kente? Benim sitemdeki herkeste aynı şeyi düşünecek. Ben bu kentin neresindeyim? Binama oturuyorum, elektrik kullanıyorum; ama benim oturduğum alan arsa olarak gözüküyor, belediye de buradan arsa vergisi alıyor, bina vergisi almıyor çünkü iskan almak mümkün değil şuanda. Şartlar değişiyor çünkü. Tam alacağım şartlar değişiyor. Mesela çay yolunda bir sürü bina yapıldı; ama otopark sorunu var şimdide. Otopark her binada yapılması zo-

runlu oldu.

Aidiyetten söz ediyoruz; ama aidiyet aslında bilinçle ilgili bir şey. Eğer insanlar kendini kente ait hissetmiyorsa bilinci zaten yok demektir. Bu ne demektir? Mesela kentte kömür kullanıyoruz yakıt olarak ve kömür özellikle kış aylarında bizi rahatsız ediyor, nefes darlığı olan insanlar, astım problemi olan insanlar son derece sıkıntı yaşıyorlar. Ben evi alırken kış ayında çıktım, do-laştım Isparta'da ve asri mezarlığın oraya gelince hava açıldı, istikamet bu yön olmalı dedim, diğer tarafta nefes almanız imkânsız hale geliyor bu sefer. Isparta'nın coğrafi şartları böyle. Daha yüksek, birde anafor yapıyor burada, güney kapalı olduğu için orada hava akımı daha güçlü ve dedim ki ben evimi buradan almalıyım diye düşündüm. Dolayısıyla kentin her tarafı aynı değil, her bölgenin sorunu da farklı. Şehrin içinde oturan adam nefes alamıyor, ben nefes alıyorum ama bana da en yakın bakkal çok uzakta. Cami uzakta, okul yeni yapılıyor, yol yeni yapılıyor vb. Kentin bir tarafı farklı özelliklere sahipken diğer tarafı da tam tersi olabiliyor.

Eski esnafları düşünürsek şehir içinde dükkânlarını açık bırakıp gidiyorlardı veya komşusuna bırakıyordu. Şimdi nasıl, komşusu bunun ayağını nasıl kaydırısam diye düşünüyor. Böyle bir ortam varsa biz kent bilincinden söz edemeyiz. Biraz şöyle toparlamak gerekir. Mesela ihtiyar heyeti diyoruz, tabanda en çok katıldığımız olay.

Aslında ihtiyar seçim demek; yani seçtiğimiz bir heyettir. Oysa ihtiyar heyeti bizim akıl adam dediğimiz kavramdır. Yani toplumda insanların sözünü dinleyebileceği kanaat önderleri olması gerekir. Oysa bugün ihtiyar heyeti seçimi olacağı zaman bir bakıyorsunuz hiç alakası olmayan insanlar heyette. Bu da ayrı bir sorun. Kentini tanımıyor, sokağını tanımıyor, mahallesini tanımıyor, insanını tanımıyor, apayrı bir sorun. İhtiyar denildiğinde saç sakalı beyaz insanlar değil, seçimlik insanlar anlamına gelmesi lazım. Seçimle geliyor. Muhtar seçiyorsunuz sadece ikametgah almak için gidiyorsunuz ve orada görüyorsunuz. Başka zaman görmeniz mümkün değil. Diyelim ki mahallenizde ciddi bir sıkıntı var. Mahalle hassasiyeti yok. İnsanlar sahip çıkmalı. Apartmanda oturan insanda sahip çıkmalı, mahallede oturan insanda sahip çıkmalı, kentte oturan insanda sahip çıkmalı. Ortada bir sorun varsa hepimizin sorunudur. Çöp varsa hepimizin sorunudur, ulaşım problemse hepimizin sorunudur, pazarda bir sıkıntı varsa pazarda yanlış ürün satılıyorsa, hatalı bir ürün satılıyorsa, hizmette bir kusur varsa, hepimizin sorunu olmalıdır. Bu kentte bir sorun varsa herkesin sorunu olmalıdır. Burada yaşayan insanların düzenli hizmet alma hakkı vardır. Beklentilerini karşılığında da belirli bir bedel ödemek zorundalar. Hepimiz çevre temizlik vergisi ödüyoruz, bina vergisi ödüyoruz, vb. Neden? Kentin hizmetlerini daha kaliteli alalım diye. Bugün baktığımızda Isparta'da dolmuş yok ve

ulaşım problemi var. Otopark kavramı yok insanlar her yere park ediyor. Kent küçük ve bu sorunun küçük olması gerekirken insanların davranışları yüzünden sorun büyük oluyor. Yani bu sorunlar çözülmeyince, kente aidiyet kavramı oluşmuyor. İnsanlar diyor ben üzerime düşeni yapıyorum, vergimi veriyorum ve sorumluluk benden gitti. Bu şehirde belediye başkanı var, vali var, il genel meclis üyesi var diyoruz ve sorunu oraya atıyor ve kendimizi soyutluyoruz; ama biz hep beraber küçük ölçekte başlarsak ve düzgün bir şekilde örgütlenebilirsek kentin bilinçlenmesi, kent kültürünün artması anlamında, kentin sorunlarının daha kolay çözülmesinde çok ciddi rol oynar diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Hulusi Şentürk

Ben teşekkür ederim. İbrahim Bey ile devam edelim.

İbrahim Özay

Kentlilik bilincinin oluşturulmasında yerel yönetimlere büyük görevler düşüyor. Belediyeler kentte yaşayan halkın sorunlarını çözmek durumunda. Bu bağlamda tabi belediye vatandaşların sorunlarını dinlemek için meclisler vasıtasıyla dile getirmeye çalışıyor. Mesela mahalle meclisleri, gençlik meclisi, kadınlar meclisi gibi meclisler oluşturularak halkın sorunları buralarda tartışılıp o sorunlar belediye bünyesinde ele alınıp çö-

zümlemeye çalışılıyor. Tabi bunların hepsinin toplandığı da demin bahsettiğiniz gibi kent konseyi. Kent konseyi Isparta belediyesinde meclis kararıyla gerçekleşmeye başladı. Bazı çalışmalar yapıldı. Ancak hiçbir şekilde toplanıp kararlar alamadı. Kent konseyi 70 – 80 kişilik bir topluluk, yani Isparta'nın bir küçük meclisi durumunda. Burada sorunlar tartışılır, gruplar halinde ele alınır, bu sorunlar belediye tarafından çözülecekse belediye meclisine, Isparta dışında bakanlık düzeyinde çözülecekse bakanlık düzeyinde milletvekilleri vasıtasıyla gönderilir. Bu şekilde kentteki sorunların giderilmesine çalışılır. Isparta belediyemizin de bu bağlamda yaptığı çalışmalar vardır. Gördüğümüz gibi yaz aylarında da çeşitli etkinlikler düzenlemek suretiyle de mahallelerde olsun diğer toplantı mekânlarında olsun halk çeşitli biçimde hem bilgilendiriliyor hem de onların sorunları dile getiriliyor. Kentte yaşayan kişilerinde kentlilik bilincinin içinde yer alması lazım. Kentte yaşayan kimselerin kente sahip çıkmaları lazım. Bu sahip çıkmaları kavramında kentli her gün geçtiği yolu gözlüyorsa, bazı sorunlar gözüne takılıyorsa bunları belirleyip bunların çözümünü kendisi yapabiliyorsa kendisi yoksa yetkililere haber vermesi lazım. Bu şekilde bir yaklaşımla ancak kentteki bilincin güçleneceği düşüncesindeyiz.

Tabi bunu söylerken o kişilerin yaşantısı ön planda. Herkes rahat bir ortam arzu eder. Az önce söylendi ula-

şım sorunu. Zaten Isparta'nın bir derdi bu. Bu sorunun çözülmesi zor gibi görünüyor ancak raylı sistem toplu taşımacılık düşünüldüğü takdirde bir çözüme gidilebilir kanısındayım. Örneğin ben üniversiteye arabayla gidiyorum. Raylı sistem olsa onunla gideceğim. Ulaşım büyük sorun. Eski otobüsleri çıkartıyorlar onlarda ortalığı öyle bir kirletiyor ki yani resmi arabalar simsiyah gazlar çıkararak önümüzden geçiyor ben sürekli burnumu tıkar giderim o derece yani. Böyle şeylerle karşılaşmak istemiyoruz tabi. Kentte yaşıyorsak, kentlilerinde bazı hakları vardır. O haklarını yerel yöneticilerle paylaşmak lazım. En büyük sorumluluk kentte yaşayanların. Onlar bir çözüm arayışına girmezse her şeyi de tabi yöneticilerden beklemek yanlış olur. Dolayısıyla böyle sorunun böyle toplantılarla dile getirilip ilgili mercilere ulaştırılması gerekir. Tabi bir sorun ortaya atılmazsa çözümü de olamaz. Bu nedenle kentte yaşayan kişilerin artık bilinçlenmesi lazım.

Kentte yaşayan kişi artık kentlidir, o kente sahip çıkması lazım, köyden gelmiş olsa bile artık o kentte yaşıyor, kendini o kentli gibi hissetmeye çalışması lazım. O kentin kültürünü benimsemesi lazım. Tabi bu arada kendi kültürünü de kente yayacak. Değişik kültür farkları da ortaya çıkacak. Tabi bu şekilde bazı farklı bölgeler, mahalleler ortaya çıkacak. Tuncelili Mahallesi, Rizeli vb gibi. Bu şekilde gruplaşmalar oluyor ve buda kültür farklarını ortaya çıkarıyor. İşte kentlilik bilincini bu

şeyleri bir araya getirerek, sosyal içerikli, kültürel içerikli toplantılar düzenlemek suretiyle insanları kaynaştırıp bu şehirde rahat bir yaşantı sürmelerini sağlamak lazım. O şehirde yaşayan kişi şehrini sevmeli. Her gün geçtiği sokakların daha iyi olması için bir şeyler yapması lazım. Herkes evinin önünü temiz tutsa belediyenin de işi hafifler. Ancak çöpünü alacak atacak belediye. Bizim belediyemiz geçen sene tüm mahallelerin kaldırımlarını temizledi tek tek, hala da temizliyor. Bu gerçekten ayıp. Bu bilincin yerel yönetimler tarafından halka anlatılması lazım. Bunu bazı deneyleri de Isparta’ımızda başlatıldı. İşte şehir merkezlerinde çöpleri ayrıştıran kutular koyduk. Bu bilinci yaymaya çalışıyoruz ama tabi yeterli değil. Mesela renkli poşet dağıtıp bunu çözebiliriz. Mavi poşete plastikleri, kırmızıya kağıt falan gibi. Bu şekilde bilinçlendirme yoluyla kentlilik bilinci çok iyi oluşacak.

Hulusi Şentürk

Doktorumuzla devam edelim.

Turan Yavuz

Söylenecek çok bir şey kalmadı aslında. Her şey söylendi. Bizim 12 ilçemiz var sanırım. Aslında her ay bir ilçemize yönelik faaliyetler olsun. Öyle sempatik olur. Bundan sonra yapılabilecek şey, belediyenin yapacağı hizmetler yani belediye çok önemli faktör. Belediye

hizmetlerinden aksama olunca insanlar kentten soğuyor. Mesela 3 – 4 tane kasis var o kadar kötü yapılmış ki arabamla geçerken her seferinde kızıyorum. Bilinç insanın kendisinde oluşan bir şey ve kimse hakkını savunmuyor, birisi bir şey diyor ve tamam kardeşim diyor, yapamazsın diyor ve herkes susup siniyor. Olmaz bu şekil. Bizim evin orda üç kişi otoparklarını dizayn etmişler, bakın bilinç ile ilgili bir şey bu. Akşam gittim baktım ve hanımın arabası başka yerde. Dedim neden böyle, dediler biz karar aldık. Bende varım, benim haberim yok nasıl oluyor, dedim. Biz yaptık dediler. Bende dedim buraya koyarım gücünüz yetiyorsa kaldırın. Sonra toplandılar ve doktor bize tavrı koyuyor falan dediler. Ama benim hakkım, kat mülkiyeti olan herkesin arabayı oraya koymak hakkı. Sonra en güzel yeri bana verdiler. Şimdi konuşursanız size hak veriliyor. Bir de böyle bir durum var.

Bana diyorlar ilerde milletvekilliği düşünüyor musun, ben diyorum önce vatandaş olmak lazım. Vatandaş bilinci olmayan biri vekili olamaz ki. Haklarımızı savunmuyoruz, bu bilinç yok bizde. Bir polis yanlış bir şey yaptı diyelim ki yanlış bir yere park etti hanginiz itiraz edebilir ki. Değil mi kim çıkıp ta bir şey söyleyebilir. Bakın çok basit göl kenarından eşimle geliyorum polis durdurdu kimliğimi sordu, hastam var, acil ama söylemiyorum, buyurun dedim, o sırada başka bir aile geldi, dediler bunlar aile geçsin bunlar. Bu kentte oluyor bu.

Ankara'da olmaz bu. Bu hakarettir ve hakkında soruşturma açtırdım. Hanım dedi boş ver ben dedim olmaz. Kimse kimseyi aşağılama hakkına sahip değil. Kanun önünde herkes eşit. Anayasaya göre sen bana kimlik sormazsın. PKK bayrakları açıyorlar, onlara neden sormuyorsun? Ben taviz vermem, bunlar haktır hukuktur. Bu bilincin verilmesi lazım önce halka. Eğirdir yolundan gidiyorum bir araba önümde durdu birden. Dedim hayırdır ne oldu bu bana küfür etti. Taciz ediyormuşum onu. Uzun farlarla. Akşam 5'te nasıl olacak ki bu. İmkansız. Bu küfür etti, in aşağı kavga edeceğiz dedi. Bende inmedim bu sefer polisi aradım. Mahkemeye verdim. Ve mahkeme devam ediyor ve ceza alacak. İşte bir daha yapamaz, aynısını. Hapse girer çünkü. Polislerin yanında tehdit etti beni dedi bu surata iyi bak bir daha görme-yeceksin dedi. Bende dedim iyi olur çok çirkin suratın dedim ona. Bir temizlik şirketinin bodyguardıydı, maf-yaydı sonra patronu özür dilemeye geldi; ama ben vaz-geçemedim davamdan ceza alacak. Bu vatandaşlık hak-kıdır. Sonuna kadar gitmek lazım. Bir daha yapamaz. Ö-zellikle emniyet güçleriyle ilgili sıkıntı var. Halkta sin-miş, korku silik bir vaziyette hiçbir şey diyemeyen bir insan haline geliyorsunuz. Vatandaş hakkını arayamı-yor. İş yerinde de yapıyorum. Adam çık diyorum sonra gel olmadı falan adam gerçekten çıkıyor. Ama neden çı-kiyorsun sorsana neden çıkıyorum diye. Ama sinmiş. Sormuyor bile.

Hulusi Şentürk

Evet, teşekkür ediyorum ve Tahir Beyle devam ediyoruz. Buyurun.

Ahmet Tahir Bakal

Benim birkaç notum var. Kentin geleceği ile kendi neslinin geleceğinin örtüştüğünü düşünmeli ve ona göre davranmalı kentte yaşayan diye bir not almışım. Birde kentin içinde olmak, mekânsal bağlamda değil de, sosyal kültürel siyasal anlamda aktivite göstererek kentin içinde olmayı öğrenmemiz gerekiyor. Hocam dedi ki önce aileden başlamalı ve tümevarım yöntemi izlenmeli, gerçekten de toplantılarla bir şey elde ediliyor ama işi aksiyon haline getirmek için küçük birimlerden başlamak gerekiyor. Ama proje halinde başlamak gerekiyor. Bizim buradaki sıkıntı bu oluyor. Biz bir şeylere başlıyoruz ama proje olarak başlamıyoruz. Projeler üreterek belki kentlilik bilincini şey yapabiliriz. Bu da nasıl işte 300 tane dernek olduğundan bahsetti doktor bey, derneklerin içersinde bununla ilgili olan dernekleri tespit ederiz, her dernek bir proje geliştirebilir veya bu projeyi geliştirmede üniversite ve dernekler arasında şey olabilir bu uygulamaya başlar. Bir tane uygulama olmalı. Mesela motor gürültüsüne nerden, çöp meselesini nasıl çözmeliyiz. Falan meselesini nasıl yapmalıyız diye. Bir yerde okumuştum, bir çocuk yıkık vaziyette bir duvarın karşısında bakıyor, çok kötü bir duvar ve çok büyük ya-

ni kendi başına yapması mümkün değil. Ama kendi bo-
yu kadar olan kısmını düzeltmiş. Beklide başka insanlar
görüp gelecek ve kendi yetiştirdikleri kadarını yap-
acaklar ve bir kısmı düzelmiş olacak. Hem konuşmalı
hem de aksiyon haline getirmeliyiz. Bir yerden de not
almıştım onu okuyayım; kent kültürü, demokratik, uz-
laşmacı ve hoşgörüye açık çok renkli bir yapı olmak du-
rumundadır. Farklıkların olduğu bir yerde homojen bir
kent kültürü üretme çabası kent içinde kamplaşmalara
sebepe olabilir. Asıl olan bir kentte yaşayan insanların
aynı kültürel değerleri paylaşması değil kent kültürünü
paylaşmasıdır. Kentlilik bilinci ve kent kültürünü özüm-
seyen bir bireyin kültür dünyasında farklılıklarını koru-
ması tezat olarak görülmemelidir.

Teşekkür ederim.

Hulusi Şentürk

Hepinize programımıza katıldığınız için teşekkür ede-
rim. Programı kapamadan önce aynı zamanda bir bele-
diyeci olarak kentlilik bilinci ile ilgili bir hususa değin-
mem gerekmektedir. Kentlilerin kentlerine sahip çıkma-
dıklarından, kentli gibi davranmadıklarından yakınıyo-
ruz ama burada tek kusurlu olan kentliler midir? Aslın-
da Sayın Başkan konuşmasında kent imkânlarından tüm
kentlilerin yararlanamaması durumunda, yararlanama-
yanların kente yabancılaşacağından bahsetti. Bence bu
çok önemlidir. Çünkü kentlilik bilincinden bahsediyor-

sak, kentli olmanın bilincinden bahsediyoruz demektir. Ancak kentli olabilmek için kentte olmak gerekmektedir. Peki ama adına kent dediğimiz mekanları ne kadar kenttir?

Kentin çok farklı tanımları bulunmaktadır. Nüfusu, alana, ekonomik yapıya, sosyo-kültürel yapıya dayalı farklı tanımları vardır. Burada bu tanımları tartışacak değiliz. Ancak bir yerleşim alanı kent olarak tanımlanıyor ise, bu yerlerin içinde yaşayanlara asgari olarak şu imkânları sunması gerekmektedir:

- Sağlıklı ve yeterli konut
- Ticaret için uygun piyasa koşulları
- Ücretli çalışacaklar için istihdam imkanları
- Talep edenler için yeterli kapasitede kültürel mekanlar,
- İhtiyaca yeterli sosyal alanlar
- Yaşayanları disipline edici kurallar ve bu kuralları koruyacak kamu gücü
- Herkes için güvenlik

Bunlar, bir yerleşim yerinin kent olarak tanımlanabilmesi için nüfus dışında sahip olması gereken asgari şartlardır.

İçinde yaşadığımız kentleri bu açıdan değerlendirdiğimizde ne kadar kent olabilmiştir? Bu sebeple kentlilik bilinci için eğitim elbette önemlidir ama aynı zamanda kentin sosyal, ekonomik ve fiziki gelişimi de bir o kadar önemlidir.

Isparta Belediyesi'ni 4 yılı aşkın bir süredir yakından takip ediyorum. Bazı yazılarımda da belirttiğim gibi gerçekten çok başarılı bir belediye. Fiziki anlamda çok ciddi değişim yaşadı. İmrenilecek bir kent oldu. Aynı zamanda da çok temiz bir kent. Tabi hava kirliliği hariç. O da doğalgazın yaygınlaşması ile çözülecek gibi görüyor. Tabakhane gibi önemli bir problem de son günlerini yaşıyor. Bu toplantı kayıtları kitaplaştığı sırada belki de Tabakhanede yıkımlar başlamış olacaktır.

Isparta ekonomide de belediye olarak ciddi girişimler gerçekleştirdi. Isparta'yı yatırımcılara tanıtmak için büyük organizasyonlar yaptı. Belediye özellikle Andazit işletmeciliği ile Isparta kaynağını kullanımda akıllıca davrandı. Isparta Belediyesi 10 yılı aşkın süredir Isparta'nın gündemini işgal eden ve bir türlü çözülemeyen bir sorunun üzerine gitmiştir. Kent merkezindeki harabe görüntünün ortadan kaldırıldığı, kente ve bölgesine hizmet edecek önemli bir ekonomik merkez inşa edilmesi açısından Isparta Ticaret ve Kültür Merkezi'nin yapımı, Çarşamba Pazarı'nın yeni yerine taşınması önemli girişimlerdir.

Belediye bu çalışmaların yanı sıra sosyal ve kültürel alanda da ciddi hizmetler gerçekleştirmiştir. Sosyal Belediyeciliğin başarılı uygulamalarını yapmış, rekreasyon yönünden de Isparta'yı ortalamaların çok üzerine taşımıştır.

Isparta Belediyesinin gayretleri ile artık adına kent denebilecek olan, kentte yaşayanlara kenet olması gereken imkanları sunan yerleşim yeri oluşmaktadır. Bu da kentlilik bilincinin oluşabilmesi için gereken temel şartın Isparta için gerçekleştiğini bizlere göstermektedir.

